

www.ketab

سرشناسه	:	حسین زاده، محمد، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	دراسات فی اصول الفقه (القطع والامارات و اصل البرائه) // محمد حسین زاده (یزدی).
مشخصات نشر	:	قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام ، انتشارات، ۱۴۴۱ ق. = ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۲۷۸ ص.
فروست	:	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام ؛ ۱۴۶۵. فقه؛ ۲۰.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۲۲۸-۲
وضعیت فهرستنویسی	:	فیا.
یادداشت	:	عربی.
موضوع	:	اصول فقه شیعه -- قرن ۱۴.
موضوع	:	Islamic law, shiites -- Interpretation and construction -- 20th century
شناسه افزوده	:	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام ، انتشارات.
رده‌بندی کنگره	:	BP۸/۱۵۹
رده‌بندی دیویی	:	۳۱۲/۲۹۷
شماره کتاب‌ناسی ملی	:	۶۰۰۴۸۹۸

دراسات في اصول الفقه

القطع و الامارات و اصل البرائة

محمد حسين زاده (يزدى)

انتشارات مؤسسه آموزشى و پژوهشى امام خمينى
قدس سره

۱۳۹۸

شماره ردیف ۱۴۶۵
شماره موضوعی فقه - ۲۰
۱۳۹۸-۳۱

■ دراسات فی اصول الفقه (القطع و الامارات و اصل البرائه)

- مؤلف: محمد حسين زاده يزدي
- ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشي و پژوهشي امام خميني (ره)
- چاپ: افق
- نوبت و تاريخ چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۸
- شمارگان: ۳۰۰
- قيمت: ۳۹۰۰۰ تومان

- دفتر مرکزی: قم، خیابان شهید، کوی ممتاز، پلاک ۳۸
- تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۲۳۲۶
- شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیري جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۳
- تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۴۶۶۱۲۱
- شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۳۶۲۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۲۲۸-۲

کليه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه معاونت پژوهش	۱۱
درآمد	۱۵
تمهید	۲۲

دراسة فى القطع

المقدمة	۲۸
الأمر الاول: حجية القطع	۲۸
۱،۱. معنى الحجية	۲۸
۱،۲. كون الحجية ذاتية للقطع ام غير ذاتية	۲۹
الاستدلال على الذاتية بالادلة الثلاثة	۲۹
تبیین الدلیل الثالث بوجه	۳۲
الوجه الاول: استلزام التناقض	۳۲
الوجه الثانى: استلزام اجتماع الأرادتين المختلفين	۳۲
الوجه الثالث: استلزامه التضاد واجتماع الضدين	۳۲
الوجه الرابع: لزوم التسلسل	۳۴

- ٣٥ الاستدلال على ان القطع لا يناله يد الجعل
- ٣٦ الاستدلال على مجعولية الحجية للقطع
- ٤١ الأمر الثانى: التجزى
- ٤١ المسئلة أصولية أو فقهية أو كلامية
- ٤٢ الدليل
- ٤٥ التحقيق
- ٤٦ استحقاق التجزى للعقوبة و عدمه
- ٥٥ الأمر الثالث: أقسام القطع
- ٦٩ قيام الأصول و الأمارات مقام القطع
- ٧١ دراسة
- ٧٤ تنبيه
- ٧٤ الأمر الرابع: لزوم الموافقة الالتزامية و عدمه
- ٧٥ الأمر الخامس: العلم الإجمالى

دراسة فى الظن

(الامارات)

- ٧٨ الأمر الأول
- ٧٨ الأمر الثانى: فى امكان التعبد بالظن
- ٨١ الملاحظة
- ٨٢ الأمر الثالث: هل يلزم من التعبد بالظن محال أم لا؟
- ١٠١ الخلاصة
- ١٠٢ الأمر الرابع: الأصل فى مشكوك الحجية

المبحث الأول: حجية الظاهر.....	١٠٥
الأمر الأول: اختصاص حجية الظواهر بمن قصد إفهامه أو عدمه.....	١٠٥
الأمر الثاني: اختصاص حجية الظواهر بما يفيد الظن النوعي أو الشخصي.....	١٠٦
الأمر الثالث: اختصاص حجية الظواهر بغير الكتاب أو عدمه.....	١٠٧
الملاحظة.....	١٠٨
المبحث الثاني: حجية قول اللغوى.....	١١٠
جولة.....	١١٤
المبحث الثالث: حجية الخبر الواحد.....	١١٥
المقام الأول: حجة النافين.....	١١٥
المقام الثاني: حجة المثبتين.....	١٢٠
الاستدلال بالكتاب.....	١٢٠
الاستدلال بآية النبأ.....	١٢٠
الاستدلال بمفهوم الشرط.....	١٢٠
التقريب الاول.....	١٢٠
الاشكال الاول.....	١٢١
التقريب الثانى.....	١٢١
التقريب الثالث.....	١٢٢
التقريب الرابع.....	١٢٤
الإشكال الثانى.....	١٢٥
محاولات فى دفع الإشكال.....	١٢٦
الإشكال الثالث.....	١٣٠

الإشكال الرابع.....	١٣٣
الاستدلال بالتعليل الوارد في ذيل آية النبأ.....	١٤١
الاستدلال بآية نفر.....	١٤٢
تقريب الاستدلال.....	١٤٤
الاستدلال بآية الكتمان.....	١٤٨
الاستدلال بآية السؤال.....	١٤٩
التفسير.....	١٥٠
تقريب الاستدلال.....	١٥٠
الاستدلال بآية الأذن.....	١٥٢
تقريب الاستدلال.....	١٥٣
التفسير.....	١٥٣
تنبيه.....	١٥٨
المبحث الرابع: الإجماع المنقول.....	١٦٣
المبحث الخامس: الشهرة.....	١٦٧
الأصول العلمية	
دراسة في البرائة	
تمهيد.....	١٧٢
الأمر الأول: تنقيح مجارى الأصول.....	١٧٢
الأمر الثاني: وجه تقدم الأمارات على الأصول.....	١٧٣
الأمر الثالث: عينية مسألة الحظر والأباحه و مسألة الاشتغال والبرائه وعدمها.....	١٧٤
الأمر الرابع: لزوم الفحص عند العمل بالأصل.....	١٧٥

الأمـر الخامس: فى لزوم القسمة وعدمه.....	١٧٧
الاستدلالات على البرائة.....	١٧٧
الاستدلال بالكتاب.....	١٧٧
تقريب الاستدلال.....	١٧٩
تقريب الاستدلال.....	١٨٣
الاستدلال بالأخبار.....	١٨٥
١. حديث الرفع.....	١٨٥
الأمـر الاول: فى معنى الرفع.....	١٨٥
الأمـر الثانى: فى المراد من قوله ﷺ: «عن امتى».....	١٩٢
الأمـر الثالث: فى المراد من الموصول.....	١٩٢
الأمـر الرابع: فى كيفية اسناد الرفع إلى الفقرات.....	٢٠٠
المواخذة.....	٢٠٣
جميع الآثار.....	٢٠٤
الأثر البارز.....	٢٠٧
الحقيقة التشريعية.....	٢٠٩
الحقيقة المحضة.....	٢١١
الحقيقة الادعائية.....	٢١٢
المجاز فى الإسناد.....	٢١٢
التقدير.....	٢١٣
المراد من جميع الآثار.....	٢١٣
٢. حديث الحجب.....	٢٢١

٢٢٣	٣. حديث السعة
٢٢٤	٤. حديث عبد الأعلى
٢٢٥	٥. حديث عبد الصمد
٢٢٧	٦. حديث ابن الطيار
٢٢٨	٧. حديث اليماني
٢٢٨	٨. مرسل الصدوق
٢٣٠	٩. حديث عبد الرحمن بن حجاج
٢٣٢	١٠. روايات الحل
٢٣٢	الطائفة الأولى
٢٣٣	الطائفة الثانية
٢٣٧	الاستدلال بالإجماع
٢٣٨	الاستدلال بالعقل
٢٥٠	خاتمة: في جريان القاعدة في الشبهات الموضوعية وعدمه
٢٥٢	أدلة الأخباريين على النفي وتقويمها
٢٥٢	الاستدلال بالكتاب
٢٥٤	الاستدلال بالأخبار
٢٦٠	الاستدلال بالعقل
٢٦٩	التنبيهات
٢٧٧	منابع

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل‌ترین، جاودانه‌ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جانها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل‌پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن ساخته‌اند. چه تلخ واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین‌رفتنی و نگونسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان، نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی او علیه السلام، برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه

در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جانها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی بازابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرز و بوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان رد پای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش در پیش است. از این رو، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های

دینی و سازمان‌دهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» از آغاز تأسیس بر اساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو دانش اصول با تمرکز بر مباحث قطع، امارات و اصول عملیه (برائت) که با تلاش پژوهشگر ارجمند جناب حجت‌الاسلام والمسلمین استاد محمد حسین زاده نگارش یافته است. معاونت پژوهش از مؤلف محترم صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند متعال خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام*